

Doorwerken na pensioen in Europa

De tijd dat werknemers bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de arbeidsmarkt definitief vaarwel zeggen ligt achter ons. Het percentage ouderen dat werkt na de officiële pensioenleeftijd stijgt in Nederland en in de meeste andere Europese landen. De maatschappelijke acceptatie van werken na pensioen verschilt echter sterk in Europa.

Lange tijd was het in Nederland en in de meeste Europese landen gebruikelijk om vervroegd met pensioen te gaan. Voor de meeste ouderen betekende dit een definitief einde van de arbeidscarrière. Werken na de AOW-gerechtigde leeftijd van 65 kwam nauwelijks voor. De laatste jaren is hier verandering in gekomen. In 2002 was bijvoorbeeld zo'n 6 procent van de Nederlandse 65-plussers actief in een betaalde baan. Dit is toegenomen tot ruim 12 procent in 2012; een verdubbeling in tien jaar tijd. De trend naar doorwerken na pensioen past prima in beleid dat is gericht op langer doorwerken van ouderen. Tot nu toe richt dit beleid zich vooral op het stimuleren van ouderen die de AOW-gerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt om langer door te werken. Maar recent zijn ook maatregelen genomen om het inzetten van AOW-gerechtigden aantrekkelijker te maken voor werkgevers. Op die manier wordt geprobeerd de mogelijkheden voor ouderen om aan het werk te blijven uit te breiden. Maar hoe wordt hierover gedacht in het publieke debat?

Gegevens van een speciale editie van de Eurobarometer in 2011 werpen licht op deze vraag. Europeanen in 34 verschillende landen hebben de vraag beantwoord of zij vinden dat werken na de officiële pensioenleeftijd mogelijk moet zijn of niet. De figuur laat zien dat zo'n 60 pro-

cent van de Europeanen vindt dat gepensioneerd actief moeten kunnen zijn in betaald werk. Maar de verschillen tussen de landen zijn groot. In Nederland is er een grote mate van steun voor het idee dat ouderen moeten kunnen doorwerken na de pensioenleeftijd – zo'n 90 procent van de ondervraagden stemt in met deze stelling. Samen met landen als Denemarken, Groot-Brittannië en Noorwegen voert Nederland daarmee de lijst aan. Veel minder vanzelfsprekend is doorwerken na pensioen in landen als Griekenland, Italië en Macedonië. Daar steunt slechts een kleine minderheid, ongeveer een op de drie à vier mensen, het idee.

Hoewel doorwerken na de pensioenleeftijd als positief kan worden gezien, is er mogelijk ook een keerzijde. In Nederland wees de Raad van State onlangs op de mogelijkheden van verdringing op de arbeidsmarkt. Door de flexibele inzetbaarheid van gepensioneerd zouden oudere niet-gepensioneerde werknemers minder kans hebben op de arbeidsmarkt. Aangezien de maatschappelijke acceptatie van doorwerken na pensioen in Nederland groot is, lijkt dit aspect bij ons minder van belang in de vorming van de publieke opinie. Toch is dit in sommige landen mogelijk anders waardoor doorwerken na pensioen niet overal en altijd wenselijk wordt geacht.

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding wordt op prijs gesteld. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

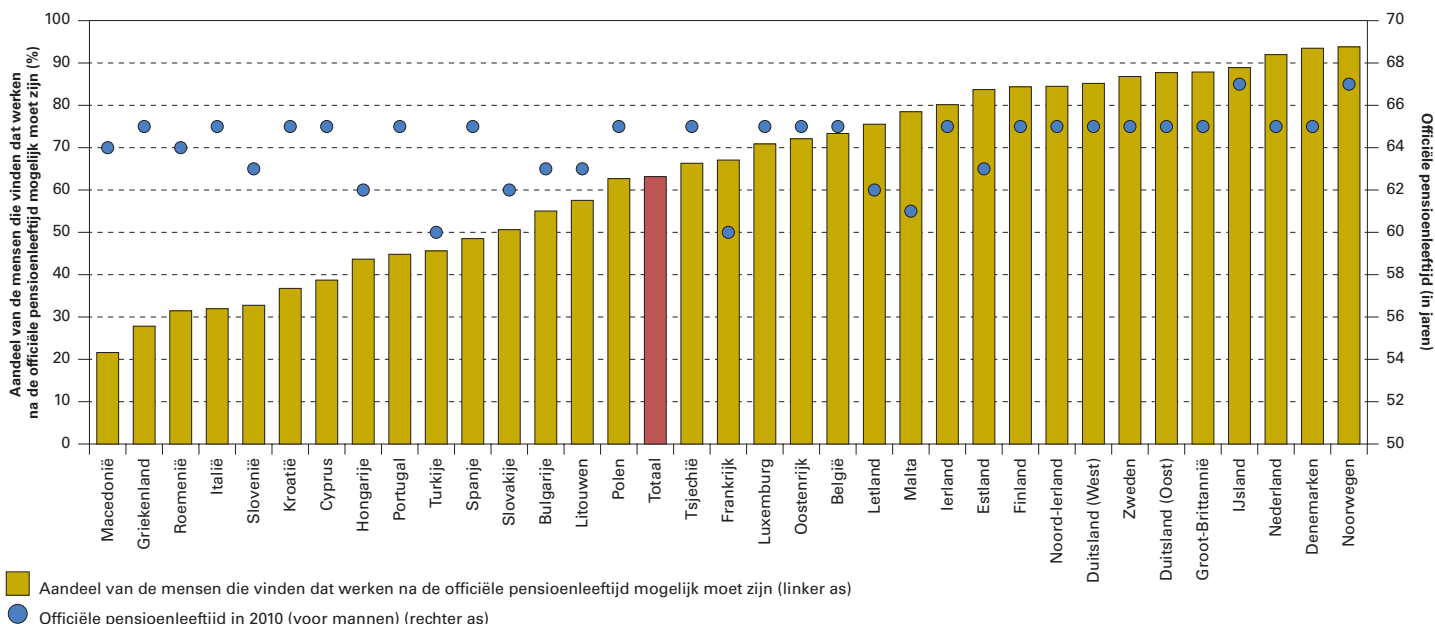
colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Nico van Nimwegen, hoofdredacteur Ingrid Esveldt, eindredacteur Harry van Dalen, redacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Fanny Janssen (RUG), redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Abonnementen	gratis
Basisontwerp	Harmine Louwé
Druk	www.up-score.nl

Ekaterina Novikova en Ellen Dingemans,
NIDI, e-mail: dingemans@nidi.nl

Ekaterina Novikova was tijdens het schrijven van dit artikel als stagiaire verbonden aan het NIDI.

Steun voor doorwerken na de officiële pensioenleeftijd in relatie tot de officiële pensioenleeftijd, per land, 2011

Bron: Eurobarometer 2011 (Steun voor doorwerken), OESO 2011 en Official Social Security Website (pensioenleeftijd).